KOMASACIJE ZEMLJIŠČ OB GRADNJI INFRASTRUKTURNIH OBJEKTOV V PREKMURJU

LAND CONSOLIDATION IN CONNECTION WITH THE CONSTRUCTION OF INFRASTRUCTURAL OBJECTS IN PREKMURJE

Joc Triglav

UDK: 528.46:711.7(497.4 Prekmurje)

POVZETEK

Komasacije zemljišč so se v svoji dolgi zgodovini do današnjega časa razvile v celovito orodje razvoja podeželja z večnamenskimi cilji, ki lahko poleg razvoja kmetijstva omogoči izboljšanje infrastrukture, večjo zaščito naravnega okolja in izvedbo različnih projektov vzpostavitve rekreacijskih območij. Medtem ko v razvitih evropskih državah z dolgo tradicijo komasacij uvajanje nekmetijskih ciljev pogosto že presega ozke kmetijske cilje, se to v Sloveniji žal še ni pomembno uveljavilo v praksi. Komasacije imajo v Sloveniji še vedno negativen sloves zapletenih ter dolgotrajnih in težavnih postopkov. Slednje je eden od glavnih vzrokov, da se jim že na kmetijskem področju namenja bistveno premalo pozornosti in s tem tudi sredstev, za izrabo komasacij za doseganje nekmetijskih ciljev pa je interesa in predvsem konkretnih dejavnosti pristojnih služb še manj. Območje v Sloveniji, ki je vsaj delna izjema, je Prekmurje, kjer se predvsem v zadnjih 30 letih komasacije dokaj stalno izvajajo in uspešno zaključujejo. Predmet članka je kratek opis zanimivih značilnosti in posebnosti nekaterih primerov izvedbe komasacij v Prekmurju ob gradnji velikih infrastrukturnih objektov državnega oz. mednarodnega pomena, kot so železnica, avtocesta in regulacija dolgega vodotoka na državni meji.

Klasifikacija prispevka po COBISS-u: 1.04

ABSTRACT

Land consolidation has been transformed through its long history up to present time into a comprehensive rural development instrument with multi-purpose objectives, which can additionally contribute to the improvement of the infrastructure, enhancing landscape and nature protection, and implementation of various projects for recreation purposes. While in the developed European countries with a long tradition of land consolidations the combined non-agricultural goals of land consolidation often exceed the narrow agricultural goals, such trends unfortunately haven't been established significantly in Slovenia. Nowadays, land consolidation in Slovenia is still mostly negatively associated with terms like complication, long duration and difficulties of the procedures. This is also one of the main reasons why land consolidation in Slovenia has not got the deserved attention and the necessary finances in the agricultural area, while in the areas of non-agricultural land consolidation goals the interests and activities of the competent organizations are even lower. The only region in Slovenia, which is at least a partial exemption to this rule, is Prekmurje where land consolidation projects have been constantly implemented and getting successfully completed in the last 30 years. The subject of this paper is a brief description of interesting characteristics and specialities of some land consolidation projects in connection with the construction of large infrastructural objects of national and international significance, like the national railways, national highways and a regulation of a long water body borderline along the Slovenian state border in Prekmurje.

KLJUČNE BESEDE

komasacija zemljišč, Prekmurje, železnica, ekspropriacija, avtocesta, državna meja, vodotok, trajanje postopka, razvojne možnosti.

KEY WORDS

land consolidation, Prekmurje, railway, expropriation, highway, state border, water body, process duration, development scenarios.

1 UVOD – GLAVNE ZNAČILNOSTI POSTOPKA UPRAVNE KOMASACIJE V SLOVENIJI

Komasacije, predstavljene v prispevku, so bile in so izvajane v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Zdaj veljavni zakon o kmetijskih zemljiščih je iz leta 1996 (Zakon o kmetijskih zemljiščih, 1996), spremembe in dopolnitve zakona pa iz leta 2003 (Zakon o kmetijskih zemljiščih ..., 2003). Pravila komasacije so opredeljena v 4. poglavju zakona in so uvodoma na kratko povzeta.

Predmet komasacije po omenjenem zakonu so kmetijska zemljišča, lahko pa tudi gozdovi, nezazidana stavbna in druga zemljišča na komasacijskem območju ter naprave na teh zemljiščih. Vsa ta zemljišča in naprave na njih tvorijo komasacijski sklad. Uvedbo komasacijskega postopka lahko predlagajo lastniki zemljišč, v njihovem imenu pa komasacijski odbor, njihova skupnost na podlagi pogodbe ali pravna oseba. V praksi kot predlagatelj najpogosteje nastopa kar pristojna upravna občina. Upravičenci iz prejšnjega odstavka vložijo predlog pri upravni enoti. Predlog za uvedbo komasacijskega postopka se lahko vloži, če se s komasacijo strinjajo lastniki kmetijskih zemljišč, ki imajo v lasti več kot 80 % površin zemljišč na predvidenem komasacijskem območju (Zakon o kmetijskih zemljiščih ..., 2003).

Komasacija se uvede z odločbo oddelka za kmetijstvo pristojne upravne enote. Upravna enota poskrbi, da se to zaznamuje v zemljiški knjigi in zemljiškem katastru. Podlaga za zaznambo uvedbe postopka upravne komasacije v zemljiškem katastru je dokončna odločba o uvedbi komasacije. Zaznamba se na posamičnih parcelah v zemljiškem katastru ohrani do dokončnega vpisa novih parcel komasacije v evidenco zemljiškega katastra, ki se izvede na podlagi pravnomočnosti odločbe o vnovični razdelitvi zemljišč v komasaciji.

Z uvedbo komasacijskega postopka je na komasacijskem območju v skladu z določili zakona (Zakon o kmetijskih zemljiščih ..., 2003) prepovedan promet z zemljišči. Izjemoma je dovoljen promet z zemljišči do konca razgrnitve elaborata obstoječega stanja zemljišč komasacijskega sklada, če gre za zmanjšanje števila lastnikov ali solastniških deležev, če gre za formalno dokončanje pravnega posla za prenos lastništva na zemljišču, ki je dejansko že opravljen. Ne glede na fazo komasacije je dovoljen prenos lastništva, če gre za prenos lastništva na Republiko Slovenijo ali občino oziroma prenos lastništva zaradi izvedbe prostorskega izvedbenega akta.

Komasacijski postopek vodi upravna enota, ki za posamezna opravila v komasacijskem postopku imenuje komasacijsko komisijo. Operativna geodetska dela v zvezi z upravno komasacijo izvaja geodetsko podjetje, ki ima dovoljenje za izvajanje geodetskih storitev. Operativna geodetska dela se izvajajo v skladu z geodetskimi predpisi (Zakon o evidentiranju nepremičnin, 2006). Zemljiškokatastrski del elaborata upravne komasacije potrdi odgovorni geodet in je podlaga za prenos novega parcelnega stanja v naravo. Nove parcelne meje se prenesejo z načrta nove

razdelitve zemljišč v naravo po podatkih, ki so ugotovljeni in določeni v zemljiškokatastrskem delu elaborata nove razdelitve zemljišč. Nove parcelne meje se v naravi določijo in označijo z mejniki v skladu s predpisi, ki urejajo zemljiški kataster (Pravilnik o urejanju mej ..., 2007).

Komasacijski udeleženci morajo prevzeti njim dodeljena in pokazana zemljišča iz komasacijskega sklada v posest in obdelavo takoj po vročitvi odločbe o novi razdelitvi, razen če je v odločbi naveden poseben rok za prevzem, svoja dotedanja zemljišča pa morajo prepustiti komasacijskim udeležencem, ki so jim z odločbo o novi razdelitvi dodeljena. Šteje se, da je s seznanitvijo komasacijskega udeleženca z dodeljenim zemljiščem v naravi prevzeta začasna posest, ki uživa posestno varstvo po pravilih varstva posesti po zakonu o pravdnem postopku. Pritožba zoper odločbo o razdelitvi zemljišč iz komasacijskega sklada ne zadrži njene izvršitve. Če komasacijski udeleženci v začasno posest dodeljenih zemljišč ne obdelujejo, niso upravičeni do odškodnine zaradi izpada dohodka (Zakon o kmetijskih zemljiščih ..., 2003).

2 PRIMERI KOMASACIJ OB INFRASTRUKTURNIH OBJEKTIH V PREKMURJU

Že omenjeni zakon o kmetijskih zemljiščih (2003) v 43. členu določa, da mora investitor

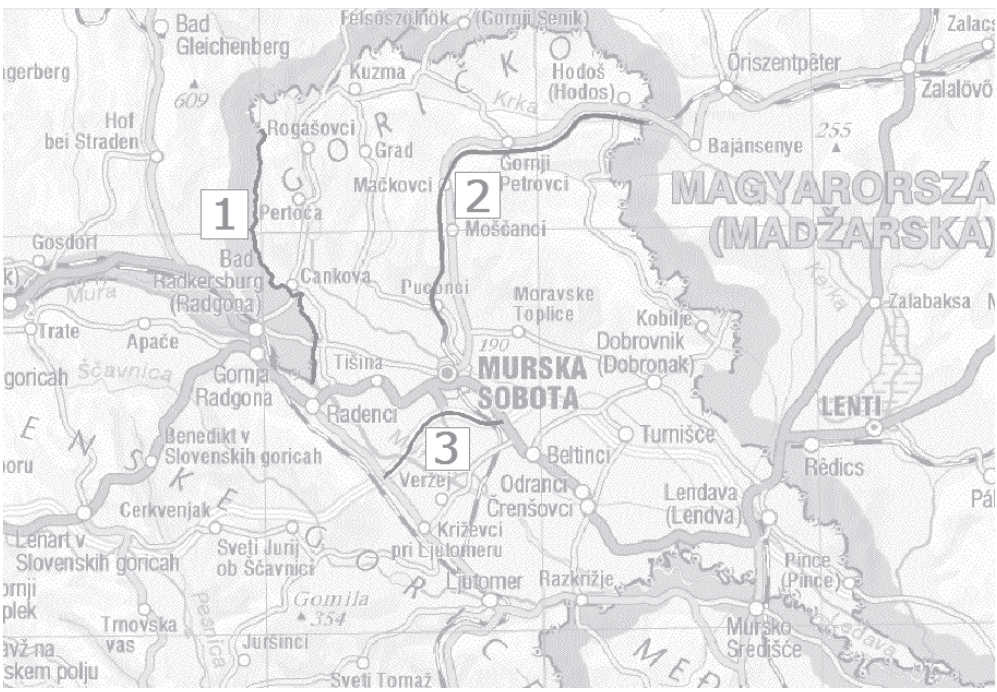

Slika 1: Kartografski prikaz geolokacij nekaterih primerov dolžinskih infrastrukturnih objektov v Prekmurju, ob katerih so bile izvedene oz. so uvedene komasacije:

1. mejni potok Kučnica na državni meji med Slovenijo in Avstrijo,

2. železniška proga Puconci–Hodoš–državna meja z Madžarsko,

3. avtocestni odsek Vučja vas–Beltinci.

(Vir kartografske podlage: DPK1000, GURS)

infrastrukturnih objektov plačati stroške za potrebne agrarne operacije, če se zaradi gradnje infrastrukturnih objektov (ceste, vodne akumulacije, kanali in podobno) ali drugačne kompleksne gradnje povzroči razdrobljenost kmetijskih zemljišč, težji dostop do njih ali težja obdelava.

To določilo je v ustrezno prirejeni, vendar podobni vsebini sestavni del večine državnih uredb o lokacijskih načrtih za gradnjo infrastrukturnih objektov, npr. za gradnjo avtocestnih odsekov v Sloveniji. Prav zato, ker se investitorji infrastrukturnih objektov stroškom v zvezi z agrarnimi operacijami praviloma želijo izogniti kot »nepotrebnim« in ker niti lastniki, niti strokovna javnost in niti investitorji tega določila ne poznajo dovolj dobro ter ga ne upoštevajo, so v Sloveniji komasacije ob novozgrajenih infrastrukturnih objektih žal bolj izjema kot pravilo, posledica pa je vrsta zamujenih priložnosti za kakovostno upravljanje zemljišč.

V nadaljevanju so na kratko opisani trije primeri izvedbe komasacij v Prekmurju zaradi posledic gradnje infrastrukturnega objekta (slika 1):

1. Komasacije ob regulaciji mejnega potoka Kučnica na državni meji med Slovenijo in Avstrijo.
2. Komasacije ob novozgrajeni železniški progi na območju 5. evropskega prometnega koridorja skozi Prekmurje na relaciji Puconci–Hodoš–državna meja z Madžarsko.
3. Komasacije ob novozgrajeni avtocesti Maribor–madžarska meja na odseku Vučja vas–Beltinci.

2.1 Komasacija ob državni meji po regulaciji mejnega potoka Kučnica

Po 1. svetovni vojni je bilo območje Prekmurja priključeno k ozemlju današnje Slovenije. V dokumentih iz leta 1923 je bila državna meja z Avstrijo določena kot sredina takratnega toka potoka Kučnice.

Struga potoka Kučnica se je zaradi izjemno vijugastega toka, kar je vidno tudi na katastrskem načrtu iz leta 1859 (slika 2), nenehno spreminjala, zato sta se državi Avstrija in Jugoslavija dogovorili o skupni izvedbi regulacije potoka. V meddržavni pogodbi o skupni državni meji z dne 8. aprila 1965 ter s poznejšimi dopolnili in izmenjanimi notami med državama je bil potok Kučnica določen kot skupni mejni potok med Republiko Avstrijo in SFR Jugoslavijo. V 7. členu te pogodbe je zapisano, da bosta sosednji državi po dokončanju regulacije potoka Kučnica izvedli postopke za določitev državne meje na območju reguliranega potoka. Prvi del regulacije od izliva potoka v Muro navzgor po strugi v dolžini 9,2 kilometra je bil izveden v letih od 1966 do 1968 v okviru Stalne avstrijsko-jugoslovanske komisije za Muro. Z regulacijo se je ta del bistveno izravnal, zato je potek državne meje bistveno odstopal od sredine nove struge potoka. Iz tega razloga je bila za to območje izdelana nova dokumentacija o spremembah državne meje, ki sta jo državi potrdili leta 1975 z meddržavno pogodbo o spremembah in dopolnitvah obstoječe meddržavne pogodbe iz leta 1965. V letih od 1981 do 1986 je bila izvedena še nadaljnja regulacija mejnega potoka v gornjem toku v smeri proti izviru za vse območje, na katerem Kučnica določa državno mejo. Dolžina regulacije je bila približno 27 kilometrov. Regulirani potok ni več potekal po državni meji, kot jo je določala dokumentacija o državni meji iz leta 1923, zato je v skladu s prej omenjenim 7. členom meddržavne pogodbe Stalna mešana komisija za označitev avstrijsko-jugoslovanske državne meje sklenila, da za spremenjeni potek državne meje po sredini struge reguliranega

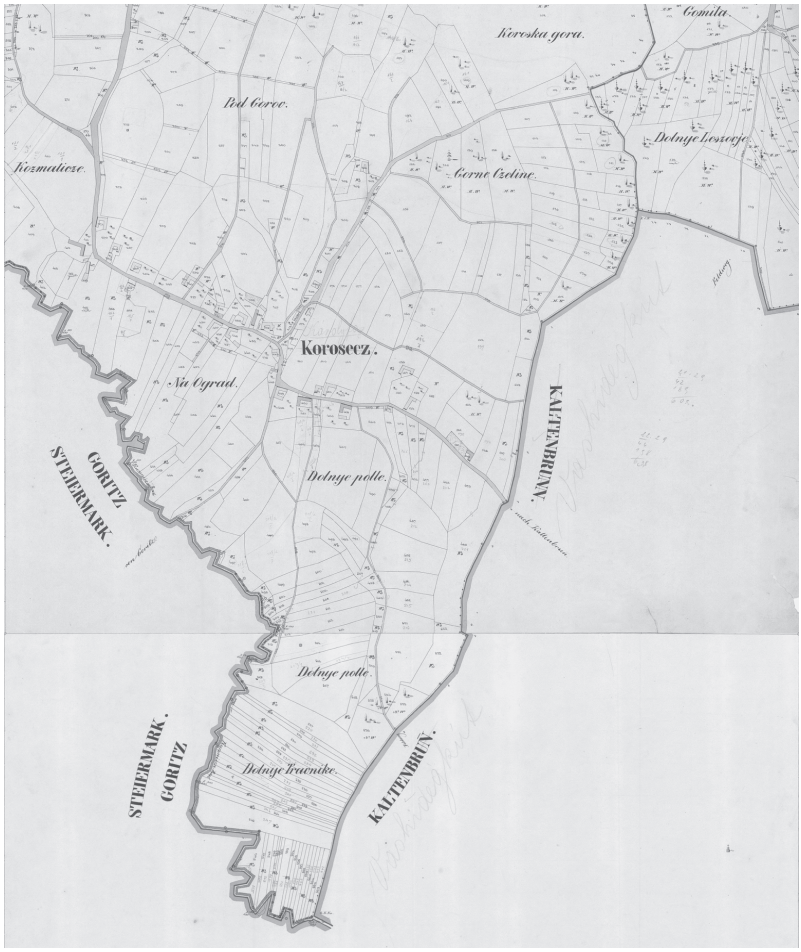

Slika 2: Prikaz poteka mejnega potoka Kučnica v k. o. Korovci na zemljiškokatastrskem načrtu iz leta 1859 v Gellertovem koordinatnem sistemu. (Vir: Arhiv OGU Murska Sobota, GURS, 2008)

potoka izdela ustrezno novo dokumentacijo. Sklenili so tudi, da hkrati izdelajo novo dokumentacijo o državni meji za preostali del meje, ki ne poteka po vodotoku.

Konec 80. let prejšnjega stoletja so na omenjenem območju geodeti Geodetske uprave Murska Sobota po izvedeni regulaciji mejnega potoka Kučnica v katastrskih občinah Cankova, Korovci, Gerlinci, Fikšinci, Kramarovci in Ocinje izvedli obsežno ekspropriacijo parcel na vsej dolžini potoka. V tem postopku so bile določene površine parcel oz. delov slovenskih parcel, ki so padle v regulirani potok Kučnica in/ali so padle na območje čez sredino mejnega potoka, ki je dejansko postalo del novega ozemlja Republike Avstrije. Hkrati so bile določene površine dotedanjega ozemlja Republike Avstrije, ki so padle v levo polovico parcele reguliranega potoka oz. ki so segale vzhodno od sredine struge reguliranega potoka Kučnica in so dejansko postale del novega ozemlja Republike Slovenije oz. takratne SFR Jugoslavije. Ekspropriacija je bila izvedena po naročilu takratne Vodnogospodarske skupnosti Mura, ki je v sodelovanju z geodetsko upravo in

Slika 3: Prikaz reguliranega poteka vzhodne polovice mejnega potoka Kučnica v zemljiškokatastrskem načrtu k. o. Korovci merila 1:2500 v Gauss-Kruegerjevem koordinatnem sistemu. Ob regulirani strugi je viden ozek vijugast dotedanji tok mejnega potoka Kučnica, ki je prej določal državno mejo med Slovenijo in Avstrijo. (Vir: Arhiv OGU Murska Sobota, GURS, 2008)

zemljiško knjigo izvedla tudi razgrnitev novega zemljiškokatastrskega stanja slovenskim lastnikom parcel in jim hkrati izplačala odškodnine za izgubljena zemljišča. Po izvedeni razgrnitvi in izplačilih odškodnin, ki so jih lastniki potrdili s podpisi, je bilo novo stanje evidentirano v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi(Elaborati ekspropriacije potoka Kučnica, 1985–1990). Podobne postopke je z lastniki na svoji strani mejnega potoka Kučnica izvedla geodetska služba Republike Avstrije.

Z osamosvojitvijo in neodvisnostjo Slovenije leta 1991 je postala Kučnica mejni potok na državni meji med Republiko Avstrijo in Republiko Slovenijo. Republika Slovenija in Republika Avstrija sta se v želji, da v nekaterih točkah spremenita in dopolnita pogodbo o skupni državni meji z dne 8. aprila 1965 in besedilo pogodbe z dne 29. oktobra 1975, izmenjanih not z dne 27. oktobra 1979 in 3. marca 1980 ter izmenjanih not z dne 16. oktobra 1992, sporazumeli o sklenitvi Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo o poteku državne meje na mejnih sektorjih II, IV do VII

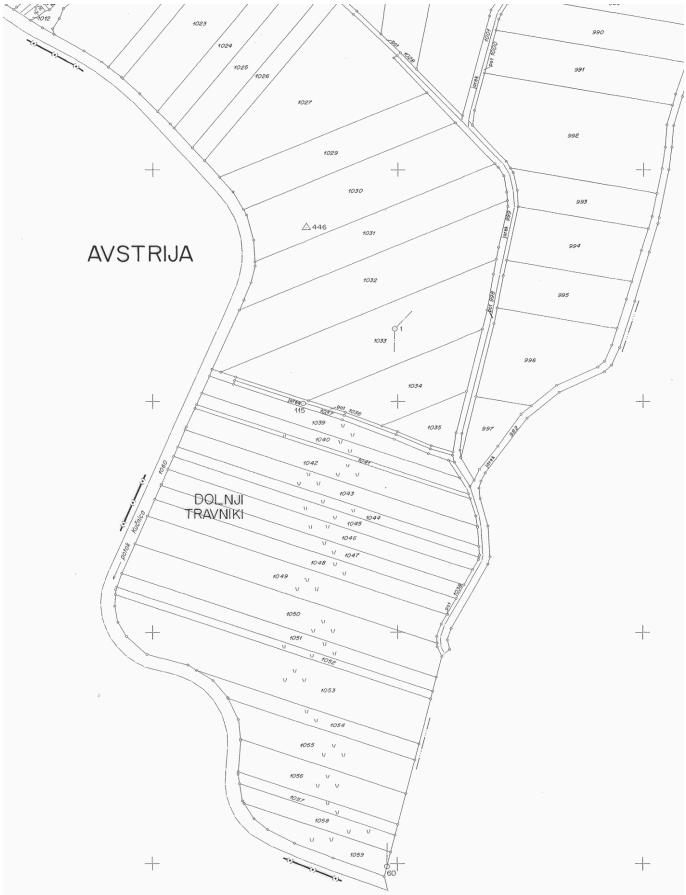

Slika 4: Prikaz stanja nove razdelitve zemljišč komasacije ob reguliranem mejnem potoku Kučnica v k. o. Korovci na zemljiškokatastrskem načrtu merila 1:2500. Državna meja med Avstrijo in Slovenijo zdaj poteka po sredini regulirane struge potoka Kučnica. (Vir: Arhiv OGU Murska Sobota, GURS, 2008)

in delih mejnih sektorjev IX in X (regulirana Glančnica) kot tudi XIX (reguliran Riški potok) – (BATDM). S sprejetjem posebnega zakona o ratifikaciji te pogodbe jo je Državni zbor Republike Slovenije potrdil na seji dne 1. oktobra 1996 (Zakon o ratifikaciji Pogodbe ..., 1996). V okviru te meddržavne pogodbe je bila državna meja v sektorju II po sredini reguliranega potoka Kučnica tudi formalno uveljavljena.

Sosednji državi sta tako medsebojno soglasno uredili vprašanje državne meje. Državna meja še vedno poteka po sredini mejnega potoka Kučnica, le da ta zdaj teče po regulirani strugi, ki se ne spreminja več iz meseca v mesec. Sam potek in izvedbo regulacije potoka ter s tem spremembo poteka državne meje so politični organi obeh držav razumno prepustili strokovnjakom, med katerimi so imeli vodilno vlogo strokovnjaki vodnogospodarske, hidrotehniške in geodetske stroke.

Deli državnega ozemlja Republike Slovenije, ki na podlagi te pogodbe pripadajo državnemu

ozemlju Republike Avstrije, so postali z uveljavitvijo te pogodbe lastnina Republike Avstrije (slika 3). Deli državnega ozemlja Republike Avstrije, ki na podlagi te pogodbe pripadajo državnemu ozemlju Republike Slovenije, so postali z uveljavitvijo te pogodbe lastnina Republike Slovenije. S tem prenosom lastnine so prenehale vse obstoječe javne in zasebne pravice na prenesenih delih ozemlja. Če so bile s prenosom lastnine po prvem in drugem odstavku prizadete pravice tretjih oseb na zamenjanih delih ozemlja, je država, na ozemlju katere so bili deli ozemlja pred prenosom lastnine, tretjim osebam plačala ustrezno odškodnino; do tiste države, v katere last so prešli deli ozemlja, tretje osebe ne morejo uveljavljati nobenih zahtev.

Državi sta se s pogodbo obvezali, da bosta s primernimi ukrepi skrbeli za to, da bodo, če to ne bo v nasprotju z bistvenimi interesi vodnega gospodarstva, mejne vode, ki jih obravnava ta pogodba, ostale v položaju, kot je opredeljen v prilogah k tej pogodbi. Pogodba tudi določa, da poznejše spremembe toka Kučnice ne vplivajo na potek državne meje, kot je določen s to pogodbo.

Neposredno po omenjeni regulaciji gornjega toka potoka Kučnica in po izvedeni ekspropriaciji je bila v obmejnih katastrskih občinah na slovenski strani uvedena komasacija zemljišč. Komasacija Cankova - Korovci (slika 4) s površino 398 ha v katastrskih občinah Cankova in Korovci je bila uvedena leta 1985, pravnomočno končana leta 1991 in evidentirana v evidencah zemljiške knjige in zemljiškega katastra leta 1992. Komasacija Kučnica s površino 277 ha v katastrskih občinah Gerlinci, Fikšinci, Kramarovci, Ocinje je bila uvedena leta 1990, pravnomočno delno končana leta 1993 in dokončno leta 2002. Evidentiranje komasacije v evidencah zemljiške knjige in zemljiškega katastra je bilo večinoma izvedeno leta 1994, za posamične preostale parcele, ki so bile v postopkih pritožb, pa leta 2002 (Elaborati upravnih komasacij ..., 1985–2002).

2.2 Komasacije ob novi železnici Puconci–Hodoš–državna meja z Madžarsko

Železniška proga Puconci–Hodoš–državna meja z Madžarsko je dolga 24,5 kilometra in predstavlja slovenski del nove železniške povezave, ki se nadaljuje še 19 kilometrov na ozemlju Madžarske do kraja Zalalövő, kar pomeni skupno dolžino 43,5 kilometra. Prva nova železniška proga v Sloveniji po več kot tridesetih letih je tako povezala edini sosednji evropski državi brez neposredne železniške povezave, hkrati pa pomeni dograditev petega panevropskega koridorja od Benetk do Lvova ter najkrajšo pot med severnojadranskimi pristanišči in vzhodnoevropskimi državami. Za Madžarsko je bila gradnja železniške povezave še večji dogodek kot za Slovenijo, saj so zadnjo železnico v tej državi zgradili daljnega leta 1942. Železniški promet na novi progi s širjenjem gospodarskega sodelovanja med novimi in starimi članicami Evropske unije ter med državami evropskega vzhoda postopno

Slika 5: Železniška proga Puconci–Hodoš–državna meja z Madžarsko v kraju Hodoš z območjem komasacije pod progo in neposredno nad njo do državne ceste. Na območju nad državno cesto je še vidna večja razdrobljenost parcel – tudi tam že teče nova komasacija (Foto: Andrej Kolar).

narašča, povezava pa ima tudi simbolični pomen za narodni manjšini na obeh straneh državne meje med Slovenijo in Madžarsko.

Najpomembnejši mejniki gradnje nove železniške povezave med Slovenijo in Madžarsko ter postopkov evidentiranja novega stanja v evidencah zemljiške knjige in zemljiškega katastra so navedeni v preglednici 1 (Elaborati ekspropriacije za železnico ..., 2000–2005; Elaborati izmere obodov komasacij ob železnici ..., 2002–2005; Elaborati upravnih komasacij ob železnici ..., 2002–2008):

Navedena železniška proga leži na območju krajevne pristojnosti Upravne enote Murska Sobota, Območne geodetske uprave Murska Sobota in zemljiške knjige Okrajnega sodišča v Murski Soboti.

Gradnjo nove železniške proge neposredno urejata Zakon o ureditvi določenih vprašanj v zvezi z graditvijo železniške proge v smeri Puconci–Hodoš–državna meja in dograditvijo drugega tira železniške proge Koper–Divača /ZGPHKD/ (Zakon o ureditvi določenih vprašanj ..., 1996 in 1998) in Uredba o lokacijskem načrtu za železniško progo Puconci–Hodoš–državna meja z Republiko Madžarsko (1997).

V skladu z določili zakona o kmetijskih zemljiščih (2003) je v eni od številnih alinej 37. člena zgoraj navedene uredbe zapisano, da je »investitor po končani gradnji dolžan plačati stroške, ki nastanejo v zvezi z agrarnimi operacijami, ki so posledica posegov na kmetijska zemljišča (komasacija in ekspropriacija)« (Uredba o lokacijskem načrtu za železniško ..., 1997). Navedena alineja je sicer skoraj neopazna v obširnem 37. členu, kaj šele v celotnem tekstu uredbe, a vsebuje za sanacijo vplivov novega infrastrukturnega objekta na neposredno okolje eno od bistvenih določil.

Z dobro koordinacijo dela in medsebojno natančno usklajenimi postopki investitorja, upravne enote, geodetskega podjetja, pristojnih občin, zemljiške knjige in geodetske uprave je bil postopek ekspropriacije železnice izveden tako, da je investitorju zagotovil preprosto in pregledno evidentiranje nove železnice v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi, hkrati pa je bilo v obeh evidencah vzpostavljeno novo stanje površin vseh zemljišč na obeh straneh trase železnice. To novo stanje površin je bilo uporabljeno kot izhodiščno začetno stanje zemljišč komasacijskega sklada. S komasacijo je bila nova razdelitev zemljišč izvedena tako, da je s hkratno izvedbo vseh potrebnih prometno-, hidro- in agrotehničnih sanacijskih del sanirala in zacelila vse »rane«, ki so jih ob trasi povzročila obsežna gradbena dela, zagotovila urejeno stanje zemljišč ob železnici ter omogočila njihovo enostavno in kakovostno upravljanje v prihodnosti.

Z opisanim poenostavljenim postopkom dela je Območna geodetska uprava Murska Sobota dosegla velike prihranke pri izrabi časovnih, kadrovskih in finančnih resursov geodetske uprave, ne da bi bila okrnjena kakovost in natančnost opravljenih geodetskih del ali prizadeta pravna varnost lastnikov zemljišč ali investitorja. S poenostavitvijo so pri vseh treh resursih prihranile tudi vse druge udeležene službe in sam investitor. Kljub veliki dolžini nove proge (24,5 kilometra) je bila tako omogočena natančna in razmeroma hitra izvedba postopkov ekspropriacije in komasacije, s čimer so bili zelo zadovoljni tudi lastniki, saj je to poleg ključnih prednosti komasiranih zemljišč pomenilo minimalno gospodarsko izgubo v času med opustitvijo starih zemljišč in prevzemom novih po razdelitvi v komasaciji.

Mesec/leto	*Aktivnost*
1996	*Podpis sporazuma med slovensko in madžarsko vlado o vzpostavitvi neposredne železniške povezave*
julij 1996	*Sprejet zakon o gradnji nove železnice ZGPHKD*
november 1996	*Minister za promet in zveze potrdi investicijski program*
maj 1997	*Vlada sprejme uredbo o lokacijskem načrtu za gradnjo nove železniške proge*
avgust 1997	*Slovenska vlada ratificira sporazum o vzpostavitvi neposredne železniške povezave*
junij 1998	*Državni zbor sprejme Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti Slovenskih železnic, d. d., iz naslova posojil, najetih za financiranje gradnje železniške proge v smeri Puconci–Hodoš–državna meja*
oktober 1998	*Sklenjene pogodbe z lastniki zemljišč za prenos delov parcel oz. parcel na investitorja s pogodbami*
december 1998	*Pridobljeno enotno gradbeno dovoljenje*
februar 1999	*Izbira izvajalca del*
marec 1999	*Podpis pogodbe za gradnjo med Slovenskimi železnicami in SCT, d. d.*
april 1999	*Vlada potrdi lokacijski načrt*
30. april 1999	*Uradni začetek del*
29. maj 2000	*Predrtje predora, ki povezuje Mačkovce in Stanjevce*
27. september 2000	*Položeni zadnji metri tirnic*
november 2000	*Podpis pogodbe med Slovenskimi železnicami in Siemensom Avstrija za projektiranje, dobavo in montažo signalnovarnostnih naprav in njihovo predajo v delovanje*
december 2000	*Usposobitev proge za vožnjo vlakov po določilih meddržavnega sporazuma*
16. maj 2001	*Uradno odprtje proge*
10. junij 2001	*Začetek rednega prometa na novi progi*
2001–2003	*Izvedba geodetske katastrske izmere oboda železnice v 11 katastrskih občinah za točno določitev površin delov parcel za železnico in površin delov parcel v predvidenih komasacijah*
2002–2003	*Uvedba komasacij na območjih ob progi z izdajo odločb o uvedbi komasacije v 11 katastrskih občinah*
2002–2003	*Izvedba geodetske katastrske izmere obodov komasacije v 11 katastrskih občinah*
2004–2005	*Izdaja odločb o novi razdelitvi zemljišč v komasaciji v 11 katastrskih občinah*
maj 2005	*Začetek vpisa novega stanja komasacij v 11 katastrskih občinah v uradne evidence zemljiške knjige in zemljiškega katastra*
2008–2009	*Predvideni zaključek vpisa novega stanja komasacij v 11 katastrskih občinah v uradne evidence zemljiške knjige in zemljiškega katastra*

Preglednica 1: Okvirni časovni potek izvedbe postopkov gradnje in geodetskih del v zvezi z železniško progo Puconci–Hodoš–državna meja z Madžarsko in komasacijami ob njej.

2.2.1 Komasacije v k. o. Moščanci

Slika 6: Stanje nove razdelitve zemljišč po komasaciji celotne katastrske občine Moščanci (Vir: Arhiv OGU Murska Sobota, GURS, 2008)

Ena od enajstih katastrskih občin na trasi nove železnice je k. o. Moščanci (slika 6). V tej katastrski občini je bila izvedena komasacija na celotnem njenem območju (z izjemo same parcele nove železnice) v skupni površini 322 ha. Od tega je 58 ha komasacije na obeh straneh trase nove železnice financiralo podjetje Slovenske železnice, d. d., kot investitor gradnje nove proge, preostalih 264 ha komasacij pa je financiralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Ker je v komasacijo vključeno celotno območje katastrske občine, je razumljivo, da z izjemo železnice to velja za vsa zemljišča ne glede na njihovo dejansko rabo, z zazidalnimi parcelami, potmi, cestami, vodotoki, vinogradi in gozdovi vred. Tako je omogočeno celovito urejanje prostorske rabe zemljišč v katastrski občini.

Odločba o uvedbi komasacijskega postopka je postala pravnomočna leta 2001, odločba o novi razdelitvi zemljišč v komasaciji za veliko večino parcel v letu 2007, za posamezne zemljiške kose

pa se pritožbe na MKGP v letu 2008 še rešujejo. Vpis novega stanja v evidence zemljiške knjige in zemljiškega katastra se izvaja v letu 2008. Po pravnomočnosti odločbe celotne nove razdelitve zemljišč v komasaciji in po koncu evidentiranja novega stanja komasacije v zemljiškem katastru bo imela k. o. Moščanci vse parcele in njihove meje urejene (Zakon o evidentiranju nepremičnin, 2006). Z ureditvijo mej in parcel se v komasaciji v celoti uredijo lastninskopravna razmerja na nepremičninah in tudi medsebojni lastniški odnosi, kar zagotavlja enostavne in hitre postopke zemljiškega upravljanja za vse lastnike in upravljavce parcel ter preprosto, hitro in natančno izvajanje vseh bodočih geodetskih postopkov za geodetsko službo. S tem je dosežen eden od najbolj osnovnih ciljev geodetske službe: urejeno stanje evidentiranja zemljišč kot osnova za kakovostno upravljanje zemljišč in tehnično podporo varovanju lastninske in drugih pravic na nepremičninah.

2.3 Komasacija ob odseku avtoceste Vučja vas–Beltinci

V času objave tega prispevka promet na celotni smeri avtoceste med Mariborom in slovensko-madžarsko mejo verjetno že poteka. Prvi odsek na tej smeri, ki je bil zgrajen in odprt leta 2003, je bil odsek Vučja vas–Beltinci v dolžini 11,2 kilometra. Druge so začeli graditi nekaj let pozneje in se po terminskih načrtih postopoma odpirajo za promet v letu 2008.

Geodetska uprava je skupaj z geodetskimi podjetji v letih 1999 in 2000 kakovostno, hitro in učinkovito izvedla potrebne zemljiškokatastrske geodetske postopke za vsa zemljišča na trasi tega odseka avtoceste (Elaborati nove izmere in parcelacij na trasi avtocestnega odseka ..., 1999–2001). Tako za Družbo za avtoceste RS (DARS), d. d., kot investitorja gradnje v tem pogledu ni bilo ovir za izvajanje odkupa zemljišč na trasi tega odseka avtoceste. Uredba o lokacijskem načrtu za smer avtoceste Maribor–slovensko-madžarska meja na odseku Vučja vas–Beltinci **(1999)** je bila uveljavljena avgusta leta 1999. V 28. členu vsebuje določilo, ki pravi: »Po končani gradnji mora investitor zagotoviti izvedbo kmetijskih prostorskih ureditvenih operacij, s katerimi bodo ponovno vzpostavljene možnosti za kmetijsko rabo « (Uredba o lokacijskem načrtu za smer ..., 1999). Podobne določbe so zapisane v uredbah o lokacijskem načrtu za druge odseke avtoceste od Maribora do slovensko-madžarske meje.

V skladu z uredbami so se po končani gradnji tega odseka avtoceste začele aktivnosti za uvedbo komasacij v katastrskih občinah na trasi avtoceste. Leta 2005 sta bili na predlog Mestne občine Murska Sobota izdani odločbi Upravne enote Murska Sobota o uvedbi komasacij v katastrskih občinah Krog in Bakovci (slika 7). Površina komasacije Krog je 400 ha, površina komasacije Bakovci pa 613 ha. V letu 2006 je bila izvedena dokončna odmera odseka avtoceste v vseh katastrskih občinah ob trasi avtoceste (Elaborati dokončne odmere avtoceste na trasi avtocestnega odseka ..., 2006). V okviru tega geodetskega postopka so se v posameznih katastrskih občinah združile vse parcele znotraj telesa avtoceste v nove urejene parcele avtoceste, uredila se je tudi meja oboda avtoceste z vsemi sosednjimi parcelami. V letu 2008 v času oddaje tega prispevka poteka izbor geodetskega podjetja za izvedbo komasacije.

Komasacija ob avtocesti je zahteven projekt, še zlasti zato, ker bo treba ustrezno upoštevati vplivno območje škodljivih okoljskih vplivov izpušnih plinov na kmetijske površine in ker bo

poleg drugih ustaljenih meril pri novi razdelitvi zemljišč treba kar najbolj zagotoviti, da bodo lastniki dobili nove parcele na tisti strani avtoceste, na kateri so doma. Z vidika geodetske uprave je komasacija zemljišč poleg vseh pozitivnih učinkov posebej pomembna tudi zato, ker se bo tako čez nekaj let namesto sedanjih parcel, izmerjenih v starem Gellertovem koordinatnem sistemu merila 1:2880, v evidenci zemljiškega katastra na novo evidentiralo čez 1000 ha površin z urejenimi mejami in parcelami.

Slika 7: Prikaz območja uvedenih komasacij Krog in Bakovci ob trasi avtoceste na odseku Vučja vas–Beltinci na DOF5 s stanjem zemljišč pred komasacijo. V prikazu je iz gostote parcel razvidna očitna potreba po komasaciji tudi na sosednjih območjih, predvsem vzhodno in zahodno od obeh že uvedenih komasacij. (Vir: Arhiv OGU Murska Sobota, GURS, 2008)

3 PREGLEDNICA IZVEDBE KOMASACIJ V PREKMURJU V OBDOBJU 1978–2008

V sklepnem delu je podan pregled izvedenih komasacij zemljišč na območju Upravne enote Murska Sobota, in sicer za obdobje 1978–2008. V preglednici 2 je prikazan pregled komasacij na območju nekdanje Občine Murska Sobota oz. današnje Upravne enote Murska Sobota v omenjenem obdobju. Komasacije so predstavljene glede na fazo dokončanja, ki je navedena v legendi. Letnice, ki imajo dodano oznako *, pomenijo komasacije, pri katerih za posamične odločbe (predstavljajo manj kot odstotek skupnega števila odločb) še tečejo pritožbeni oz. sodni postopki. Investitor komasacij z dodano oznako SŽ so Slovenske železnice.

Legenda:

1 ime komasacijskega območja

2 leto izdaje odločbe o uvedbi komasacije

3 leto začetka postopka

4 leto izdaje odločbe o novi razdelitvi

5 leto pravnomočnosti odločbe o novi razdelitvi

6 leto uvedbe v zemljiško knjigo

7 leto uvedbe v zemljiški kataster

8 površina komasacije v hektarih

1	2	3	4	5	6	7	8
Hodoš - Šalovci	*1978*	*1978*	*1985*	*1985*	*1988*	*1988*	*192*
Lipa	*1979*	*1979*	*1980*	*1986*	*1988*	*1988*	*468*
Čikečka vas	*1979*	*1980*	*1980*	*1982*	*1986*	*1987*	*199*
Gruba	*1980*	*1980*	*1980*	*1981*	*1985*	*1986*	*257*
Bogojina	*1982*	*1982*	*1982*	*1985*	*1987*	*1988*	*357*
Tešanovci	*1982*	*1983*	*1986*	*1989*	*1990*	*1990*	*549*
Krplivnik	*1983*	*1983*	*1985*	*1985*	*1988*	*1988*	*127*
Levi breg Ledave	*1983*	*1984*	*1984*	*1986*	*1986*	*1986*	*504*
Lemerje - Topolovci	*1985*	*1985*	*1986*	*1988*	*1988*	*1988*	*845*
Cankova - Korovci	*1985*	*1986*	*1986*	*1991*	*1992*	*1992*	*398*
Markišavci - Nemčavci	*1986*	*1986*	*1987*	*1991*	*1992*	*1992*	*449*
Moravci	*1986*	*1986*	*1988*	*1991*	*1993*	*1993*	*398*
Beznovci	*1986*	*1986*	*1987*	*1993*	*1993*	*1993*	*128*
Filovci	*1987*	*1987*	*1988*	*1993*	*1994*	*1994*	*405*
Topolovci II	*1986*	*1986*	*1987*	*1988*	*1988*	*1988*	*99*
Peskovci	*1988*	*1988*	*1989*	*1989*	*1992*	*1992*	*191*
Ledava nad Jezerom	*1988*	*1988*	*1989*	*1999**	*1999**	*1999**	*367*
Domajinci	*1988*	*1988*	*1989*	*1995*	*1997**	*1997**	*239*
Bodonci	*1989*	*1989*	*1989*	*1991*	*1993*	*1993*	*196*
Dolenci	*1989*	*1989*	*1990*	*1991*	*1996*	*1997*	*132*
Markovci	*1989*	*1989*	*1990*	*2000*	*2000*	*2000*	*284*
Kučnica	*1990*	*1990*	*1991*	*1993*	*2002*	*2002*	*277*
Domanjševci	*1990*	*1990*	*1993*	*1999**	*1999**	*1999**	*694*
Šalovci III	*1995*	*1996*	*1997*	*1997*	*2000*	*2000*	*88*
Šalovci IV	*1997*	*1998*	*1998*	*2002*	*2002*	*2002*	*123*
Košarovci	*1998*	*1998*	*2000*	*2002*	*2002*	*2002*	*51*
Hodoš - Jezero	*1998*	*2001*	*2004*	*2006*	*2007*	*2007*	*230*
Šalovci V	*1999*	*1999*	*2000*	*2002*	*2002*	*2002*	*109*
Šalovci VI	*2000*	*2002*	*2004*	*2005*	*2006*	*2006*	*167*
Trdkova	*2000*	*2001*	*2003*	*2006*	*2007*	*2007*	*57*
Moščanci – SŽ-MKGP	*2000*	*2001*	*2004*	*2007**	*2008**	*2008**	*322*
Hodoš – SŽ	*2001*	*2002*	*2003*	*2006*	*2006*	*2006*	*60*

1	2	3	4	5	6	7	8
Šalovci VII – SŽ	*2001*	*2002*	*2003*	*2006**	*2008**	*2008**	*222*
Gornji Petrovci-Križevci–SŽ	*2001*	*2002*	*2003*	*2007*	*2008*	*2008*	*116*
Stanjevci – SŽ	*2001*	*2002*	*2003*	*2006**	*2007**	*2007**	*48*
Peskovci – SŽ	*2001*	*2003*	*2004*	*2004*	*2006*	*2006*	*24*
Puconci – SŽ	*2002*	*2002*	*2004*	*2005*	*2006*	*2006*	*104*
Mačkovci – SŽ	*2002*	*2003*	*2004*	*2005*	*2006*	*2006*	*89*
Mlajtinci - Lukačevci	*2000*	*2002*	*2004*	*2008*			*199*
Šalovci VIII	*2004*	*2004*	*2007*	*2008*			*157*
Bukovnica	*1998*	*1998*	*2002*				*114*
Adrijanci - Lucova	*1998*	*2000*	*2003*				*287*
Vaneča – SŽ	*2002*	*2003*	*2004*				*84*
Vaneča I	*2002*	*2003*	*2007*				*203*
Dankovci – SŽ	*2002*	*2002*	*2004*				*92*
Vučja gomila	*2000*	*2004*	*2007*				*435*
Motvarjevci	*2004*	*2004*	*2007*				*312*
Berkovci	*2004*	*2004*	*2007*				*90*
Hodoš III	*2004*	*2005*					*417*
Ratkovci	*2004*	*2008*					*145*
Bakovci	*2005*	*2008*					*613*
Krog	*2005*	*2008*					*400*
Ivanjševci	*2007*	*2008*					*130*
Noršinci – v pripravi							
Ivanci – v pripravi							
Murski Črnci – v pripravi							
Šalovci IX – v pripravi							
Skupaj							***13243***

Tabela 2: Preglednica izvedbe komasacij v Prekmurju v obdobju 1978–2008. (Vir: Arhiv OGU Murska Sobota, GURS, 2008)

4 SKLEP

Izjemen pomen komasacij zemljišč kot sestavnega dela trajnostnega razvoja prostora poudarjajo številne sodobne deklaracije in dokumenti na visoki mednarodni politični in strokovno-znanstveni ravni, med drugim:

- predpis Evropskega sveta št. 1257/1999 v zvezi z evropskimi kmetijskimi smernicami in garancijskim fondom EAGGF (European Council Regulation ..., 1999),
- Potsdamska deklaracija Rural 21 iz leta 2000 (Potsdam Declaration Rural 21, 2000),
- Münchenska izjava o komasaciji kot orodju za razvoj podeželja v državah srednje in vzhodne Evrope ter v Skupnosti neodvisnih držav (Prosen, 2002).

V Sloveniji se koristne vloge komasacij za trajnostni razvoj podeželja in prostora nasploh žal že desetletja zavedamo bistveno premalo. Ta desetletja zamujenih priložnosti za kakovosten razvoj podeželja lahko bolj kot doslej pomagamo nadoknaditi tudi geodeti.

Trije predstavljeni primeri komasacij zemljišč v Prekmurju vključujejo primer zaključene komasacije ob vodotoku na državni meji s prikazom zglednega meddržavnega političnega, geodetskega in strokovnega sodelovanja med sosednjima državama, primer komasacije ob železnici v zaključni fazi evidentiranja in na koncu primer komasacije ob avtocesti v začetni fazi. Iz preglednice 2 je razvidno, da so bile v Prekmurju poleg v prispevku opisanih primerov komasacij izvedene še številne druge, nič manj pomembne za lastnike zemljišč in razvoj podeželja. Na območju nekdanje Občine Murska Sobota oz. današnje Upravne enote Murska Sobota so v zadnjih 30 letih potekale komasacije v skupni površini 13 243 ha oz. na slabi petini površine ozemlja upravne enote!

Cele generacije geodetov so v teh projektih tesno sodelovale s kmetijsko službo, občinami, krajevnimi skupnostmi, vaškimi odbori, komasacijskimi odbori in drugimi pristojnimi službami ter organi in seveda z vsemi lastniki zemljišč v komasacijah. Tako so na najbolj žlahten način z vsem svojim strokovnim znanjem in izkušnjami prispevale k trajno boljšemu upravljanju zemljišč in višji kakovosti življenja na podeželju ter se hkrati nenehno strokovno razvijale.

V prispevku na kratko predstavljene komasacije ob infrastrukturnih objektih seveda ne morejo niti približno zajeti vseh podrobnosti velikega opravljenega dela geodetov in drugih strokovnjakov, ki so v njih sodelovali. Zato pa so trajni rezultati njihovega dela in dobrega medsebojnega sodelovanja med pristojnimi službami vidni v naravi, cenjeni med prekmurskimi lastniki zemljišč in investitorji ter kakovostno evidentirani v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi. To dejstvo bi vsekakor moralo spodbuditi tudi širši slovenski prostor, da komasacije veliko bolj kot doslej sprejme in uporabi kot pomemben instrument kmetijskega, prostorskega in splošnega družbenega razvoja! Njihov končni rezultat so vedno tudi kakovostne in natančne evidence zemljiške knjige in zemljiškega katastra, s čimer neposredno pripomorejo k doseganju osnovnega cilja geodetske službe: kakovostne evidence za kakovostno upravljanje zemljišč. Iz prispevka je razvidno, da v Prekmurju generacije geodetov skozi desetletja ta osnovni cilj geodetske službe v pomembnem obsegu dosegamo prav s komasacijami.

Literatura in viri:

Arhiv OGU Murska Sobota (2008). Murska Sobota, GURS.

DPK1000 (2002). Državna pregledna karta v merilu 1 : 1 000 000. Ljubljana, GURS.

Elaborati dokončne odmere avtoceste na trasi avtocestnega odseka Vučja vas–Beltinci. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 2006.

Elaborati ekspropriacije potoka Kučnica. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 1985–1990.

Elaborati ekspropriacije za železnico Puconci–Hodoš–državna meja. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 2000–2005.

Elaborati izmere obodov komasacij ob železnici Puconci–Hodoš–državna meja. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 2002–2005.

Elaborati nove izmere in parcelacij na trasi avtocestnega odseka Vučja vas–Beltinci. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 1999–2001.

Elaborati upravnih komasacij ob mejnem potoku Kučnica. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 1985–2002.

Elaborati upravnih komasacij ob železnici Puconci–Hodoš–državna meja. Murska Sobota, GURS, Arhiv OGU Murska Sobota, 2002–2008.

European Council Regulation (EC) No 1257/1999 of 17 May 1999 on support for rural development from the European

Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) and amending and repealing certain Regulations, Official Journal of the European Communities, L160 EN, Brussels, June 26 1999. Pridobljeno 5. 7. 2008 s spletne strani:

http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leg/1257_en.pdf

http://www.fig.net/council/council_2003_2006/magel-papers/rural_21.htm

Kolar A.(2002). Letalska fotografija kraja Hodoš. Slovenski letalski forum.

Navodilo za ugotavljanje in zamejničenje posestnih meja parcel. Uradni list SRS, št. 2/1976 in 6/1987.

Potsdam Declaration Rural 21 (2000). World Congress Rural 21 (junij 2000). Potsdam. Pridobljeno 5. 7. 2008 s spletne strani: *http://www.fig.net/council/council_2003_2006/magel-papers/rural_21.htm*

Pravilnik o izvajanju komasacij kmetijskih zemljišč. Uradni list RS, št. 95/2004.

Pravilnik o urejanju in spreminjanju mej parcel ter o evidentiranju mej parcel v zemljiškem katastru. Uradni list RS, št. 1/2004.

Pravilnik o urejanju mej ter spreminjanju in evidentiranju podatkov v zemljiškem katastru. Uradni list RS, št. 8/2007.

Prosen, A. (2002). Münchenska izjava o komasaciji kot orodju za razvoj podeželja v državah srednje in vzhodne Evrope ter v Skupnosti neodvisnih držav. Simpozij Zemljiška razdrobljenost in komasacija v srednji in vzhodni Evropi, München, Nemčija, 25.–28. februar 2002. Pridobljeno 5. 7. 2008 s spletne strani: http://www.geodetski-vestnik.com/46/gv46-12.pdf

Triglav, J. (2005). Komasacije kmetijskih zemljišč, seminarska naloga. Ljubljana, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo.

Triglav, J. (2006). Razvoj podeželja s pomočjo komasacij kmetijskih zemljišč. Geodetski vestnik, 50 (1), 44–59.

Uredba o lokacijskem načrtu za smer avtoceste Maribor–slovensko-madžarska meja na odseku Vučja vas–Beltinci. Uradni list RS, št. 63/1999.

Uredba o lokacijskem načrtu za železniško progo Puconci–Hodoš–državna meja z Republiko Madžarsko. Uradni list RS, št. 29/1997.

Uredba o naložitvi in vodenju zemljiške knjige z uporabo računalniške tehnologije ter o uskladitvi podatkov s podatki zemljiškega katastra. Uradni list RS, št. 42/2001.

Zakon o evidentiranju nepremičnin (ZEN). Uradni list RS, št. 47/2006.

Zakon o evidentiranju nepremičnin, državne meje in prostorskih enot (ZENDMPE). Uradni list RS, št. 52/2000, 87/2002.

Zakon o graditvi objektov (ZGO-1). Uradni list RS, št. 110/2002, 47/2004-ZGO-1A, 126/2007-ZGO-1B.

Zakon o kmetijskih zemljiščih - uradno prečiščeno besedilo (ZKZ-UPB1). Uradni list RS, št. 55/2003.

Zakon o ratifikaciji Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo o poteku državne meje na mejnih sektorjih II, IV do VII in delih mejnih sektorjev IX in X (regulirana Glančnica), kakor tudi XIX (reguliran Riški potok)(BATDM). Uradni list RS, št. 61/1996.

Zakon o ureditvi določenih vprašanj v zvezi z graditvijo avtocestnega omrežja v Republiki Sloveniji (ZUDVGA). Uradni list RS, št. 35/1995.

Zakon o ureditvi določenih vprašanj v zvezi z graditvijo železniške proge na smeri Puconci–Hodoš–državna meja, in dograditvijo drugega tira železniške proge Koper–Divača (ZGPHKD). Uradni list RS, št. 38/1996, 48/1998.

Zakon o zemljiškem katastru (ZZKat). Uradni list SRS, št. 16/1974 in 42/1986.

Zakon o zemljiški knjigi (ZZK-1). Uradni list RS, št. 58/2003, 45/2008-ZZK-1A.

Prispelo v objavo: 5. julij 2008
Sprejeto: 14. oktober 2008

Joc Triglav, univ. dipl. inž. geod.
Geodetska uprava Republike Slovenije
Območna geodetska uprava Murska Sobota
Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota
E-pošta: joc.triglav@gov.si